

รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของ
โรงเรียนเทศบาลวัดตึกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
THE REFLECTIVE COACHING MODEL FOR DEVELOPING 4.0 LEARNING MANAGEMENT
SKILLS AT WAT TUK MAHACHAYARAM (SAMUTKHUNAKON) MUNICIPAL SCHOOL,
MUEANG SAMUT SAKHON DISTRICT, SAMUT SAKHON PROVINCE

จำเนียร จูเจริญ Jumnain Jujaraun
โรงเรียนเทศบาลวัดตึกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร)
Wat Tuk Mahachayaram (Samutkhunakon) Municipal School, Thailand
Corresponding Author E-mail: jumnian.bum@gmail.com

Article Received: March 01, 2024. Revised: April 16, 2024. Accepted: April 16, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) เป็นการศึกษาข้อมูล พื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Design and Development : D&D) เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) เป็นการนำรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ไปทดลองใช้ (Implementation : I) ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) เป็นการประเมินผล (Evaluation : E) ประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดตึกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) พบว่า สภาพชุมชนโดยรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนเมือง อาชีพหลักของชุมชนคืออาชีพรับจ้างและอาชีพค้าขาย ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ อาชีพหลักคือรับจ้าง ค้าขาย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน โรงเรียนมีโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาเนื่องจากเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่มิรายได้ น้อย ฐานะยากจนโดยได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาจากคนในชุมชน ผู้นำทางศาสนาและหน่วยงานใกล้เคียงเพื่อช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนอยู่ใกล้วัดจึงได้รับการส่งเสริมจากวัดด้านแหล่งเรียนรู้ 2) รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดตึกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 82.14/89.07 3) หลังการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 โรงเรียนเทศบาลวัดตึกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) เพิ่มขึ้น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคณากร) ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดรวบยอด และทักษะการเรียนรู้ยุค 4.0 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิด, ทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0, โรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคณากร)

ABSTRACT

This research article aims to 1) study and analyze the basic data on the problems and needs of using the reflective coaching model to develop 4.0 learning management skills, 2) create and develop a reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills, 3) carry out an experiment the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills, 4) evaluate the results of using the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills. The R&D process consisted of four steps 1. Research (R₁); studied the basic data, current situation, problems, and needs for developing the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills. 2. Design and Development (D&D); developed and tested the efficiency of the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills. 3. Research (R₂); carried out an experiment on the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills. 4. Development (D₂); evaluated and revised the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills. The findings were as follows; 1) The study and analysis of the basic data on the problems and needs of using the reflective coaching model to develop 4.0 learning management skills at Wat Tuk Mahachayaram (Samutkhunakon) Municipal School revealed that the surrounding community was an urban community. The main occupations of the community were wage earners and traders. Most parents had an educational background below Grade 12 or a vocational certificate. The school had opportunities for development as it was opportunity expansion school under municipality to help the burden of parents, most of whom had low income and were poor. The school was located near a temple and therefore, it had been supported by the temple in terms of learning resources. 2) The reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills at Wat Tuk Mahachayaram (Samutkhunakon) Municipal School had an effective average of 82.14/89.07. 3) After using the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills, the 4.0 learning management skills of teachers at Wat Tuk Mahachayaram (Samutkhunakon) Municipal School were significantly improved at a statistical level of .05. 4) The evaluation results of the use of the reflective coaching model for developing 4.0 learning management skills at Wat Tuk Mahachayaram (Samutkhunakon) Municipal School in all 4 aspects, namely analytical thinking skills, creative thinking skills, critical thinking skills, and 4.0 learning skills, were at the highest level.

Keywords: Reflective Coaching Model, 4.0 learning Management Skills, Wat Tuk Mahachayaram (Samutkhunakon) Municipal School

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่โมเดลประเทศไทย 1.0 ที่เน้นภาคการเกษตรไปสู่โมเดลประเทศไทย 2.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา พัฒนาสู่โมเดลประเทศไทย 3.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมหนัก ภายใต้โมเดลประเทศไทย 3.0 ได้เผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความไม่สมดุลในการพัฒนาด้านต่างๆ ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษาเพื่อก้าวไปสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2500-2579) ขึ้นโดยได้เชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ซึ่งที่มาของปัญหาในการกำหนดแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คือ ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ขาดความต่อเนื่อง การกำหนดแผนพัฒนาและแผนยุทธศาสตร์ที่หลากหลาย มีการจัดสรรและใช้งบประมาณแบบแยกส่วนทำให้ขาดความสมดุลและขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) กำหนดให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาไปสู่การทำให้คนไทยเป็นผู้มีความสุขตอบสนองการบรรลุผลประโยชน์แห่งชาติที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงและสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม สามารถแข่งขันระบบเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ ได้ตามโมเดลประเทศไทย 4.0 เป็นความมุ่งมั่นที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนนวัตกรรม การขับเคลื่อนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรมเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 เป็นการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรม เนื่องจากการเรียนการสอนในปัจจุบันยังเป็นการสอนให้ทำโจทย์ ผู้เรียนยังไม่ได้คิดเองทำเอง การนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับนักเรียนเป็นความท้าทายของครูในยุคนี้ การเรียนในยุค 4.0 นักเรียนจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออกแต่ต้องอยู่ในกรอบที่สังคมยอมรับได้และมีความคิดสร้างสรรค์การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าเป็นความผสมผสานระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) ให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาความรู้ เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ การศึกษาจึงต้องสนับสนุนให้นักเรียนเข้าถึง Internet ได้ง่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) สถาบันการศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานในการใช้อินเทอร์เน็ตการคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นการคิดนอกกรอบหลักสูตรการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้นักเรียนกล้าคิดนอกกรอบและรู้จักต่อยอดความคิดจากตำราเรียน และการมีปฏิสัมพันธ์ (Society Interaction) เพื่อสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของสังคมได้ ควรมีกิจกรรมที่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นทีมเพื่อการทำงานร่วมกันและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสร้างสรรค์ การเตรียมการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องเตรียมพัฒนาในหลายด้านที่สำคัญคือบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีอยู่อีกเป็นจำนวนมากที่ยังอยู่ในโมเดลยุค 1.0, 2.0 และ 3.0 กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มปฏิรูปโดยกำหนดให้มีการเรียนแบบ 2 ภาษา (Bilingual Policy) และสร้างทักษะด้านวิชาชีพเพื่อเศรษฐกิจเชิงอุตสาหกรรมและมีการพัฒนาความสามารถด้านการศึกษา จัดให้มีโรงเรียน คิดวิเคราะห์ (Thinking School) มีหลักการที่สำคัญคือการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของการศึกษา การใช้วิทยาศาสตร์เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รวมทั้งการใช้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ด้านการคิดการใช้เหตุผล ใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ที่เน้นการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์การเตรียมการศึกษาจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมทุกคนทุกกลุ่มพร้อมทั้งปรับปรุงตำราให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยต้องเปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยเฉพาะการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็นการวิเคราะห์เป็นตามทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทักษะการ

จัดการเรียนการสอนของครูให้ตรงกับการนำความรู้ไปใช้และการพัฒนานักเรียน ให้รู้จักคิดเป็นสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ต้องดำเนินการควบคู่กันไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ยุคใหม่โดยการใส่ใจของผู้นิเทศซึ่งแนวคิดการจัดการเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวนี้ต้องกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนการจัดการเรียนรู้ต้องตอบสนองธรรมชาติของนักเรียนเป็นสำคัญ เน้นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการแสวงหาความรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เฉพาะห้องสี่เหลี่ยมเป็นการเรียนรู้แบบรอบตัว เกิดที่ชุมชนหรือที่บ้าน สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงจุดเน้นของการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้จากรากเหง้า รู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ (รัตนภรณ์ วามะสุรีย์, 2550)

ลักษณะการจัดการห้องเรียนเปลี่ยนไปเป็น Learning Innovative Center (LIC) ที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน บางครั้งจะเข้าไปเรียนในพื้นที่เพื่อหาข้อเท็จจริงและความรู้ในพื้นที่หรือใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดนี้สิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือการแลกเปลี่ยนกับรูปแบบการบริหารและการนิเทศเมื่อมีปัญหาติดขัดหรือต้องการความช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมหรือการแก้ปัญหาของสังคมในลักษณะต่างๆ เช่น การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

หลักการนิเทศเพื่อการรู้คิดหรือการการนิเทศแบบสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนที่ได้รับการรูปแบบการบริหารและการนิเทศปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้โดยบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้โดยไม่ใช้การบอกคำตอบให้กับนักเรียนลักษณะที่สำคัญของการรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเป็นดังนี้ 1) กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการ ทำให้มีแรงจูงใจ มีความปรารถนาที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ และกระบวนการคิดที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Transformative Learning) 2) ใช้วิธีตั้งคำถามด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิดที่จะนำไปสู่การวางแผนและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตนเองได้มีการวางแผนและประเมินผล 4) มีการสังเกตและประเมินพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนที่เป็นจุดเน้นของการรูปแบบการบริหารและการนิเทศในแต่ละครั้ง 5) ประยุกต์เทคนิคการสอนต่างๆ มาใช้ในการรูปแบบการบริหารและการนิเทศนักเรียนให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของแต่ละคนในลักษณะการสร้างเครื่องมือช่วยเหลือผู้เรียน (Scaffolding) ขึ้นช่วยเหลืออย่างเหมาะสม 6) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่น มุ่งมั่นในการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ดีขึ้น 7) ดำรงรักษาสิ่งที่ดีๆ ต่างๆ ของนักเรียน ให้การสนับสนุนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ตัดสิน วิพากษ์วิจารณ์ หรือจับผิด 8) ประเมินผลการใช้การนิเทศแบบสะท้อนคิดด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงและนำเสนอสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 9) ดำเนินการนิเทศบนพื้นฐานของการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความเชื่อของผู้ได้รับการรูปแบบการบริหารและการนิเทศ (รัตนภรณ์ วามะสุรีย์, 2550)

การใช้คำถามที่ทรงพลังในการการนิเทศสะท้อนคิดเป็นวิธีการที่จะช่วยกระตุ้นการคิดและนำไปสู่การเรียนรู้ การใช้คำถามแบบเปิด การตั้งใจฟังการเปิดโอกาสรับฟัง การรอคอย และการรับฟังอย่างจริงจังเป็นกลยุทธ์ที่จะระดมพลังความคิดของผู้ได้รับการรูปแบบการบริหารและการนิเทศซึ่งกลยุทธ์ในการตั้งคำถามที่ทรงพลังทำได้ดังนี้ 1) วางแผนการตั้งคำถามล่วงหน้าโดยเป็นคำถามที่ต้องตอบสนองต่อจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการถามในเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ 2) หลีกเลี่ยงการใช้คำถามที่ขึ้นคำตอบ (Leading Question) เพราะจะทำให้ นักเรียนไม่ต้องใช้ความคิด 3) เว้นระยะเวลาให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ โดยการตั้งคำถามแต่ละคำถามจะต้องเว้นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ นักเรียนได้คิดแสวงหาคำตอบ 4) ไม่ย้าคำถาม การย้าคำถามหรือการถามซ้ำจะทำให้

นักเรียนขาดความสนใจในคำถามของผู้นิเทศเพราะเกิดการเรียนรู้ว่าผู้นิเทศจะต้องถามซ้ำ ๆ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องสนใจคำถามของผู้นิเทศ 5) ด้วยคำถามที่ชัดเจน (Clear) มีความเฉพาะเจาะจง (Specific) เพราะคำถามที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงจะทำให้ให้นักเรียนมีประเด็นการคิดหาคำตอบ การตั้งคำถามที่กว้างเกินไปทำให้ผู้เรียนสับสนว่ารูปแบบการบริหารและการนิเทศต้องการอะไร 6) ถามครั้งละหนึ่งคำถามไม่ถามหลายคำถามในคราวเดียวกันเพราะจะทำให้คำถามลดความสำคัญลง และยังทำให้นักเรียนเกิดความสับสนด้วย 7) ใช้คำถามที่หลากหลายได้แก่คำถามปลายปิด คำถามปลายเปิดตลอดจนการเชื่อมโยงสาระที่ทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริงเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียนซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนให้ความสนใจมากขึ้น (พนัส หันนาคินทร์, 2523)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวนโยบายการพัฒนาการศึกษายุค 4.0 ให้นักเรียนมีพื้นฐานการคิด การวิเคราะห์ การใช้เหตุผล มีแนวคิดที่เป็นระบบเชิงวิทยาศาสตร์ และมีความตั้งใจที่จะพัฒนาครูให้มีแนวคิดทันสมัยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภายใต้กรอบแนวคิดพัฒนาการศึกษายุค 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ด้วยการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยวิธีคิดริเริ่ม รู้จักเก็บใจความจากคลิป สามารถคิดต่อยอดมีการฝึกเขียนบันทึก จดบันทึก เขียน Mind Map เป็นต้น การใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) เป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ตามนโยบายพัฒนาการศึกษายุค 4.0 ของรัฐบาล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) เป็นการศึกษาข้อมูล พื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Design and Development : D&D) เป็นการพัฒนาหาประสิทธิภาพรูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) เป็นการนำรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) ไปทดลองใช้ (Implementation : I)

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) เป็นการประเมินผล (Evaluation : E) ประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) ที่ปฏิบัติการสอนปีการศึกษา 2565 จำนวน 50 คน และนักเรียนชั้นระดับอนุบาล 1 ห้อง ระดับประถมศึกษา 1 ห้อง และระดับมัธยมศึกษา 1 ห้อง จำนวนระดับชั้นละ 35 คน รวมทั้งสิ้น 105 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบวิเคราะห์และสรุปเอกสารข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 2) แบบสัมภาษณ์ครูเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 3) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อสำรวจความคิดเห็นในการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 4) รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 5) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 6) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 7) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า T-Test แบบ Development Samples

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า สภาพชุมชนโดยรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนเมือง มีประชากรประมาณ 160,000 คน บริเวณโดยรอบโรงเรียนมีวัด ตลาด ห้างสรรพสินค้า อาชีพหลักของชุมชนคืออาชีพรับจ้างและอาชีพค้าขาย ประชากรนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีชักพระ ประเพณีวันสารทเดือนสิบ ประเพณีสงกรานต์ เทศกาลตรุษจีน และฮารีรายอ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ อาชีพหลักคือรับจ้าง ค้าขาย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจนรายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 65,000 บาท โรงเรียนมีโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาเนื่องจากเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลที่เป็น

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ฐานะยากจน โดยได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาจากคนในชุมชน ผู้นำทางศาสนาและหน่วยงานใกล้เคียงเพื่อช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนอยู่ใกล้วัดจึงได้รับการส่งเสริมจากวัดด้านแหล่งเรียนรู้ สำหรับข้อจำกัดในการบริหารงานของสถานศึกษาคือต้องดำเนินการบริหารตามนโยบายของเทศบาลจึงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่นอกเหนือจากนโยบายได้มากนัก รวมทั้งชุมชนมีการโยกย้ายถิ่นฐานการประกอบอาชีพจึงทำให้นักเรียนต้องย้ายสถานศึกษาซึ่งส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนในบางครั้ง โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณาร) จัดสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จัดการเรียนการสอน 3 ระดับประกอบด้วย ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

2. รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณาร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.14/89.07 โดยรูปแบบฯ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ การเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความรู้ การเผชิญสถานการณ์การศึกษาจากตัวอย่าง และการฝึกปฏิบัติร่วมกับการพัฒนาวิชาชีพด้วยการรูปแบบการบริหารและการนิเทศและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญนำไปสู่การส่งเสริมสมรรถนะครู ประถมศึกษา 2) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาวิชาชีพครูในด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparing: P) 2) ขั้นเสนอความรู้หรือทักษะ (Presenting Knowledge or Skills: P) 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practicing: P) 4) ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ (Concluding and Applying: CA) 4) การวัดและประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษา ด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

3. หลังการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 โรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณาร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณาร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

4.1 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณาร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดรวบยอด และทักษะการเรียนรู้ยุค 4.0 อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณาร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณาร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีประสิทธิภาพของรูปแบบโดยภาพรวมเท่ากับ 82.14/89.07 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อาจเป็นผลเนื่องมาจากโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม

ราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นโรงเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (มาตรฐานที่ 14) คือผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับดีเยี่ยม มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานสถานศึกษาเป็น 3 ฝ่าย ประกอบด้วยฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครองและบริการ ซึ่งครอบคลุมโครงสร้างการบริหาร 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักศึกษา งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานการเงินและพัสดุและงานชุมชนสัมพันธ์ ตามหลักการบริหารจัดการศึกษา มีการบริหารงานโครงการต่างๆ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามกระบวนการ PDCA

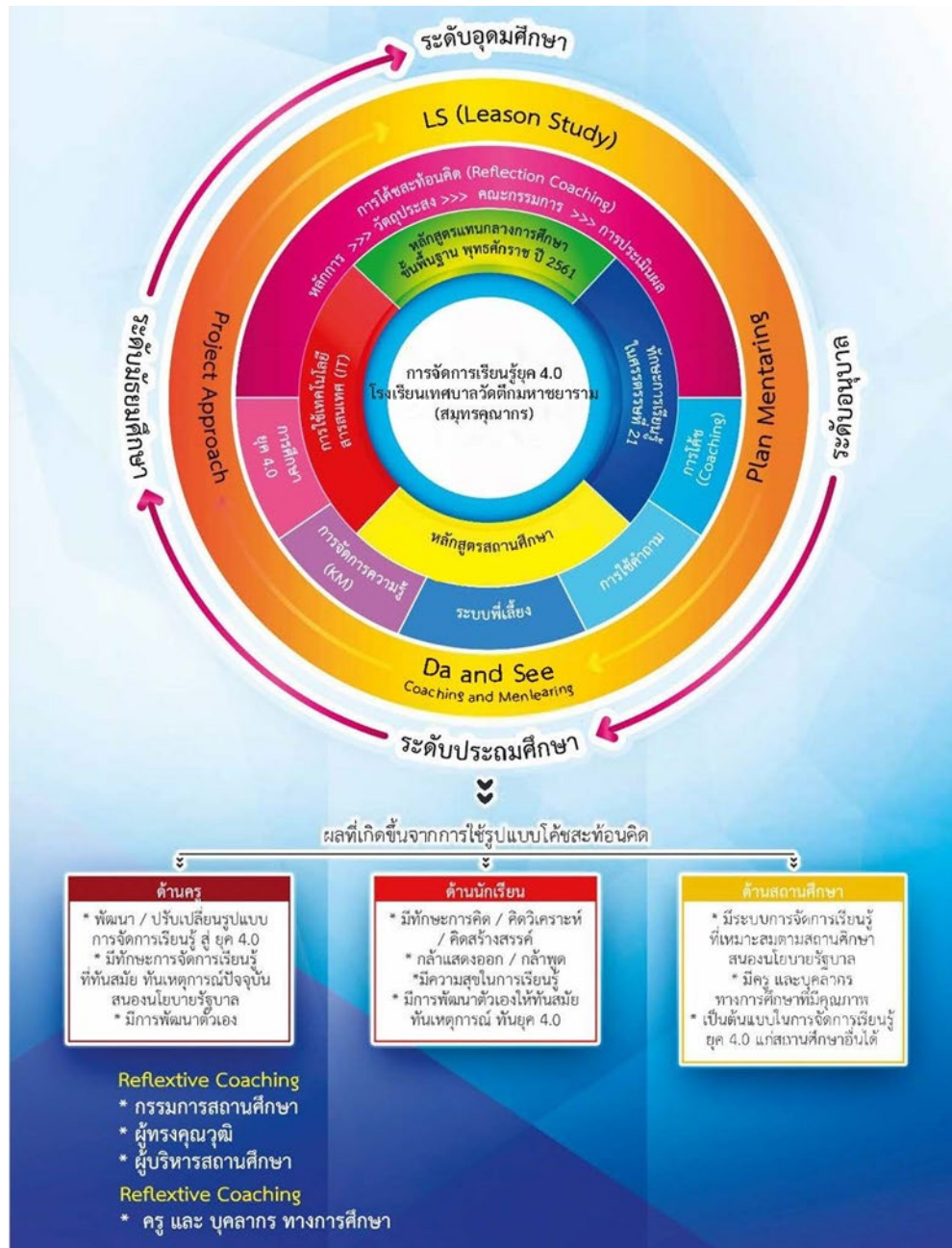
2. หลักการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) พบว่า ครูมีทักษะในการจัดการทักษะการเรียนรู้ยุค 4.0 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการรูปแบบการบริหารและการนิเทศและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มีชื่อว่า “3P-CA Model” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ การเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความรู้ การเผชิญสถานการณ์การศึกษาจากตัวอย่าง และการฝึกปฏิบัติร่วมกับการพัฒนาวิชาชีพด้วยการรูปแบบการบริหารและการนิเทศและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญไปสู่การส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษา 2) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูในด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparing: P) 2) ขั้นเสนอความรู้หรือทักษะ (Presenting Knowledge or Skills: P) 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practicing: P) 4) ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ (Concluding and Applying: CA) 4) การวัดและประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษา ด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านผู้สอน มีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน มีความรู้ในด้านวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอน มีความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี

3. หลังการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 โรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษามีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก คุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษามีพัฒนาการสูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อยู่ในระดับมากที่สุดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้สาระวิชาทั้ง 8 สาระโดยใช้วิธีการกระตุ้นให้คิดด้วยการใช้คำถามที่ทรงพลังทำให้นักเรียนมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้ สนุกในการเรียนรู้ ไม่เบื่อในการเรียนนักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และมีทักษะในการเรียนรู้ยุค 4.0 ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ดีขึ้น โดยผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดรวบยอดและทักษะด้านการเรียนรู้ยุค 4.0 เพิ่มขึ้นร้อยละ 87.06 หลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิด

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparing: P) 2) ขั้นเสนอความรู้หรือทักษะ (Presenting Knowledge or Skills: P) 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practicing: P) 4) ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ (Concluding and Applying: CA) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ สรุปผลดังภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) การผลักดันนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิด ไปใช้อย่างจริงจังและเห็นผลโดยจัดงบประมาณประจำปีเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ตามแนวคิดการนำรูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ให้เพียงพอเพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 โรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) ควรนำรูปแบบรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิดที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้โดยปรับให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิด หลักการ และขั้นตอนของรูปแบบอย่างละเอียดก่อนเริ่มดำเนินการใช้รูปแบบ เมื่อมีความเข้าใจอย่างแท้จริงแล้วจะสามารถขับเคลื่อนรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2.2 ควรจัดให้มีการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูทุกสาระวิชา และบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมดเพื่อเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาศักยภาพร่วมกันโดยให้ความสำคัญกับการรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิด (Reflective Coaching) ให้สามารถถอดบทเรียนภายใต้การรูปแบบการบริหารและการนิเทศสะท้อนคิด

2.3 ควรจัดให้มีการนำระบบการรูปแบบการบริหารและการนิเทศในการใช้รูปแบบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมขององค์กรได้แก่การรูปแบบการบริหารและการนิเทศโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Coach) การรูปแบบการบริหารและการนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrator coach) การรูปแบบการบริหารและการนิเทศโดยเพื่อนร่วมงาน (Peer Coach) และการรูปแบบการบริหารและการนิเทศตนเอง (Self-Coach)

2.4 การดำเนินการใช้รูปแบบจำเป็นต้องมีการวางแผนระยะยาว มีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับและศรัทธา เพื่อให้พื้นที่ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการบริหารและการนิเทศผู้เชี่ยวชาญได้อย่างราบรื่น

2.5 ควรนำแนวคิด วิธีการใช้รูปแบบการบริหารและการนิเทศแบบสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุค 4.0 ของโรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร) ไปเผยแพร่ทางวิชาการให้โรงเรียนในเครือข่ายเทศบาลได้ทราบเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **การประชุมปฏิบัติการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็กตามจุดเน้น สพฐ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **ครูไทย 4.0**. แหล่งที่มา [Http://www.moe.go.th](http://www.moe.go.th) สืบค้นเมื่อ 24 ม.ค. 2560.
- กองบริหารและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). **พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**. แหล่งที่มา www.libarts.up.ac.th สืบค้นเมื่อ 20 เม.ย. 2560.
- กำพล วิลาลัย. (2549). **การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). อนาคตใหม่ของการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0. แหล่งที่มา www.li.mahidol.ac.th สืบค้นเมื่อ 24 ม.ค. 2560.
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มี **แววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนิตว์สรณ์ ตรีวิทยานุกุมิ. (2558). **นิยามธุรกิจ: การบริหารทรัพยากรมนุษย์ TPI**. แหล่งที่มา <http://www.uptraining.co.th> สืบค้นเมื่อ 28 ก.พ. 2558.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). **ครูไทย 4.0**. แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th> สืบค้น 25 ม.ค. 2560.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). **Education Reform & Entrance 4.0**. แหล่งที่มา <http://www.chiangmainews.co.th> สืบค้น 25 ม.ค. 2560.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). **การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประชุมวายุภักษ์โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์แจ้ง.
- นพพงษ์ บุญจิตรดล. (2540). **ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2543). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก: ตระกูลไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เจริญผลการพิมพ์.
- ประเวศ วะสี, สันนต โรภิกขุ, พรชัย พชรินทร์ตนะกุล, บัญชา ธนบุญสมบัติ, สมเกียรติ ตั้งกิจวานิช, วิสุทธิ ไบไม้, อนุชาติ พวงสำลี, ศรีศักรวัลลิโภดม และประสาน ต่างใจ. (2547). **ธรรมชาติของสรรพสิ่ง: การเข้าถึงความถึงทั้งหมด**. กรุงเทพมหานคร: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- ปวีณา หมตราคี. (2547). **ผลของการนิเทศแบบเพื่อนให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีต่อความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2523). **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- พัชรีย์ สร้อยสกุล. (2559). **การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). **โรงเรียนผลิตภาพ: สัตตทัศน์เพื่อการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2559). **เอกสารประกอบการบรรยาย การศึกษาไทย 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา**. แหล่งที่มา <http://www.dpu.ac.th> สืบค้นเมื่อ 7 เม.ย. 2560.
- ไพโรจน์ บุญลักษณ์ศิริ. (2549). **ความพึงพอใจของนักศึกษาแพทย์กับการเรียนกลุ่มย่อยแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ร่วมกับการใช้ทักษะการแพทย์เชิงประจักษ์**. *สงขลานครินทร์เวชสาร*. 24(5). 389-393.
- ไพศาล หวังพานิช. (2523). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ภิญโญ สาธร. (2519). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- เมธี ปิลันนันทน์. (2525). **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เมธีปัส.
- ยอดหทัย เทพธรรณท์. (2552). **Mentor-mentee-mentoring**. แหล่งที่มา <http://meeting.trf.or.th> สืบค้นเมื่อ 3 มี.ค. 2558.
- รัตนภรณ์ วามะสุรีย์. (2550). **การศึกษาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2528). **การบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรือง.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531). **หลักการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศึกษาพร.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณวรงค์ ทัพเสนีย์. (2553). **กระแสนคน กระแสโลก (เปิดโลกความรู้พัฒนาทุนมนุษย์)**. แหล่งที่มา <http://www.uptraining.co.th> สืบค้นเมื่อ 5 มี.ค. 2558.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). **การจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 2**. แหล่งที่มา www.scbfoundation.com สืบค้นเมื่อ 14 พ.ค. 2556.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: ตาปลาพับลิเคชั่น.
- สมคิด บางโม. (2544). **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สาวิตรี ลำดับศรี. (2558). **ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนสระบุรี ภูมิทัศน์การพัฒนาชุมชน**. แหล่งที่มา <http://www.acn.ac.th> สืบค้นเมื่อ 10 มี.ค. 2558.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2540). **เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุรเชษฐเวชชพิทักษ์. (2555). **รากฐานแห่งชีวิต วัฒนธรรมชนบทกับการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- สุรพล ธรรมมดี, ศนิย์ จันอินทร์ และคงกฤษ ไตรยางค์. (2553). **อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้แนวจิตตปัญญา**. นครปฐม: เอมีเอ็นเตอร์ไพรส์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). **สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วี.ที. ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2554). **แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น**. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล. (2558). **เทคนิคการนิเทศ : ระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษาเป็นวิทยากร**. แหล่งที่มา <https://panchalee.wordpress> สืบค้นเมื่อ 10 มี.ค. 2558.
- อารมณ สนานภู. (2539). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- อำนวยการรัฐมี. (2525). **การสอนวิทยาศาสตร์แบบก้าวหน้า**. มหาสารคาม: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- Britton, Linda R., and Kenneth A Anderson. (2009). Peer coaching and pre-service teachers : Examination an underutilized concept. **Teaching and eacher Education**. 1-9. Doi: 10.1016/j.2009.03.008.
- Zwart et al. (2008). Teacher learning through reciprocal peer coaching: An Analysis of activity sequences. **Teaching and Teacher Educaion**. 24. 982-1002.